

market monitor

Focus op de ICT-sector – prestaties en vooruitzichten

Disclaimer

Dit rapport wordt louter ter informatie verstrekt en is niet bedoeld als enige aanbeveling of advies aan de lezer(s) met betrekking tot een specifieke transactie, investering of strategie. Lezers zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van commerciële en andere beslissingen omtrent de verstrekte informatie. Hoewel Atradius al het noodzakelijke heeft gedaan om te verzekeren dat de informatie in dit rapport verkregen is van betrouwbare bronnen, kan Atradius niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten of omissies, of voor de resultaten verkregen door gebruik van deze informatie. Alle informatie in dit rapport wordt gegeven 'zoals ze is', zonder garantie op volledigheid, accuraatheid, tijdsgebondenheid, of op de resultaten verkregen door gebruik van het rapport, en zonder garantie van enige soort, uitdrukkelijk of geïmpliceerd. In geen geval zal Atradius, haar gerelateerde partners of corporaties, of de partners, agenten of werknemers hiervan verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor enige genomen beslissing of actie die zij zouden nemen op basis van de in dit rapport verstrekte informatie om het even welke schade het betreft, zelfs wanneer vooraf geïnformeerd over de mogelijke negatieve gevolgen.

In deze uitgave...

Inleiding	Groei houdt aan, maar concurrentie blijft fel.....	4
Volledige rapporten		
China	Verkoop nog steeds solide, ondanks meer economische onzekerheid	5
Frankrijk	Groothandel steeds actiever op het vlak van IT-diensten	7
Duitsland	Zware concurrentie en prijsdruk	9
Verenigde Staten	Groei houdt aan in de meeste segmenten	11
Marktprestaties in een oogopslag		
Italië	Bescheiden herstel houdt naar verwachting aan.....	13
Verenigd Koninkrijk	Diensten met toegevoegde waarde zijn van cruciaal belang.....	14
Marktprestaties in een flits		
	Australië, Japan, Nederland, Rusland, Verenigde Arabische Emiraten.....	15
Overzichtstabel	Overzicht van de prestaties per sector en per land.....	18
Sectorprestaties	Veranderingen sinds april 2016	20

Op de volgende pagina's geven we aan de hand van de volgende weersymbolen de algemene economische vooruitzichten per sector weer:

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Groei houdt aan, maar concurrentie blijft fel

De wereldwijde ICT-markt blijft groeien; in 2016 zou de verkoop van producten en diensten uit de informatietechnologie- en telecommunicatie-industrie volgens het European IT Observatory (EITO) wereldwijd moeten groeien met 2,6%. In 2015 groeide de sector wereldwijd met 3,8%, tot EUR 2,81 biljoen. Voor 2016 verwacht men dat innovatieve technologieën zoals cloud computing in veel landen opnieuw met minstens 10% zullen groeien.

Dat gezegd zijnde blijft de concurrentie net als in 2015 fel op de meeste markten. Daardoor staan de verkoopprijzen en marges van bedrijven onder druk. Hoewel veel grote spelers op schaalvoordelen kunnen rekenen, hebben kleine spelers het doorgaans moeilijker – tenzij ze heel innovatief zijn en/of sterk staan in nicheproducten. Het succes van bedrijven hangt grotendeels af van hun vermogen om te innoveren, dat wil zeggen het ontwikkelen van nieuwe producten en deze snel op de markt brengen.

China

- Verkoop nog steeds solide, ondanks meer economische onzekerheid
- Steeds meer uitdagingen voor fabrikanten en retailers
- Meer betalingsachterstanden

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden				✓	
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering			✓		
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector			✓		
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden				✓	
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

In 2016 vertraagde de groei van de ICT-verkoop in China als gevolg van de toegenomen economische onzekerheid, grotere marktpenetratie en prijsconcurrentie. Toch deed ICT het in 2015 nog altijd beter dan de groei van het Chinese bbp. Volgens het Ministerie van Industrie en Informatietechnologie (MIIT) zijn de totale verkoopinkomsten van bedrijven die een jaaromzet van meer dan CNY 20 miljoen boeken met 10,4% gestegen tot CNY 15,5 biljoen, na een groei van 13% in 2014. De omzet van ICT-fabrikanten groeide met 7,6%, terwijl de omzet van software- en IT-dienstverleners met 16,6% steeg. De stijging van de binnenlandse verkoop was de grootste drijvende kracht achter groei; die steeg met 17,3%, terwijl de overzeese markt een omzetzak van 0,1% boekte in 2015.

Ondanks de toegenomen economische onzekerheid in China verwacht het onderzoeksinstituut BMI toch een sterke groei in 2016 naarmate de hardwaremarkt verder aantrekt. Ook verwacht het een samengesteld jaarlijks groeipercentage (CAGR)

van 8,1% voor de periode 2016-2020. Hoewel een harde landing een risico blijft, zouden de groei van de inkomsten, modernisering van bedrijven, overheidssteun voor de IT-sector en vooral opkomende technologieën zoals cloud computing en Internet of Things voor marktexpansie op middellange termijn moeten zorgen.

Ondanks de nog altijd solide groeicijfers van de Chinese ICT-markt, nemen de uitdagingen toe. De concurrentie voor ICT-fabrikanten wordt zwaarder; het afgelopen decennium is een groot aantal bedrijven van het Chinese vasteland immers actief geworden in de productie van onderdelen, met prijsoorlogen tot gevolg. Tegelijkertijd wordt dit segment in hoge mate blootgesteld aan schommelingen van de metaal- en olieprijsen. Een ander probleem zijn de stijgende loonkosten. In verschillende Chinese provincies zijn er regelmatig sterke stijgingen van het minimumloon geweest. Tal van ICT-productievestigingen in China kunnen daardoor moeilijk werknemers vinden.

China: ICT-sector

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	6,9	6,5	6,3
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	14,6	12,3	12,4

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	0,1
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	9,7
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	8,9
Exportgerichtheid	laag
Concurrentie	hoog

Bronnen: IHS, Atradius

Late betalingen en verzoeken om langere betalingstermijnen zijn toegenomen in het segment van de ICT-distributie/-retail. Wat de traditionele verkoopkanalen betreft neemt de concurrentie door het groeiende segment van online verkoop toe; online verkopers kunnen competitieve prijzen hanteren en mensen de mogelijkheid bieden om van thuis uit te winkelen, terwijl fysieke winkels te lijden hebben onder hun logistieke en magazijnkosten.

Retailers die zich vooral bezighouden met de verkoop van buitenlandse ICT-merken kampen met een steeds grotere neerwaartse druk wegens de voorkeur van de Chinese overheid voor lokale merken, ingegeven door de nationale strategie voor informatieveiligheid. Dit betekent dat ze hinder kunnen ondervinden van sommige door de overheid gesponsorde projecten.

Voorlopig handhaven we ons over het algemeen open acceptatiebeleid voor grote ICT-fabrikanten en nationale/regionale distributeurs, terwijl we voorzichtiger staan tegenover systeemintegreerders, retailers en online verkopers, die te maken hebben met zwaardere concurrentie en een vaak minder sterke financiële positie. De marges in de sector van de hardware-distributie zijn doorgaans klein, zodat bedrijven misschien in andere domeinen investeren om snel geld te verdienen, zoals microkredietverleners, garantieverstrekkingen en vastgoedbedrijven. Hoewel dat vroeger goed gewerkt kan hebben, is het nu riskanter vanwege de beperkte liquiditeit op de markt en neerwaartse druk op vastgoed. Kruisgaranties worden alom gebruikt bij bankleningen aan ICT-handelaren. Dit betekent dat liquiditeitsproblemen van één bedrijf gevolgen kunnen hebben voor andere bedrijven.

Chinese ICT-sector

Sterke Punten

Lage productiekosten; wereldwijd centrum voor fabrikanten van originele onderdelen

Enorme binnenlandse markt die groeit naarmate het land zich ontwikkelt

Overheidssteun voor de ontwikkeling van de IT-sector en snelgroeiende buitenlandse investeringen

Zwakke Punten

Erosie van de kostenvoordelen van China op sommige vlakken, grote productievolumes worden verhuisd

Pool van eerste kopers wordt kleiner

Veel piraterij, problemen in verband met cyberveiligheid, hevige concurrentie en regelgevende onzekerheid

Bron: Atradius

Frankrijk

- Verdere groei, maar marges blijven onder druk staan
- Groothandel steeds actiever op het vlak van IT-diensten
- Lage insolventie, maar plotselinge faillissementen zijn mogelijk

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden		✓			
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering		✓			
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector			✓		
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden				✓	
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

De Franse ICT-sector heeft zich hersteld na een sterke inkrimping in 2009. Volgens het Franse onderzoeksinstituut Xerfi steeg de verkoop in het Franse IT-segment (computers, tablets en smartphones) tot 30,9 miljoen stuks in 2015 (29,1 miljoen stuks in 2014) en zou die in 2016 tot 32,4 miljoen stuks moeten stijgen (een toename van 4,9%). In 2015 groeide het aandeel van computers en smartphones verder in dit segment, maar daalde het aandeel van tablets met 11,3%, vooral door de verzadiging van de markt en de concurrentie van laptops en hybrideproducten.

In 2015 groeide de Franse IT-dienstensector (technologieconsulting, software en diensten) met 2,1% tot EUR 50,5 miljard; voor 2016 verwacht men een daling van 2,3%. Ook verwacht men dat IT-diensten de grootste drijvende kracht achter de groei van de ICT-markt zullen blijven door de toename van cloud computing en de noodzaak voor meer mobiliteit – nu een must-have voor tal van Franse bedrijven. Dat zal de vraag naar servers en IT-consulting opdrijven. Men verwacht dat de verkoop van technologieën

op het vlak van SMACs (Social, Mobile en Analytics in de Cloud) en SaaS (Software as a Service) hoog zal blijven in 2016.

Ondanks een algemene groei kampen tal van Franse ICT-bedrijven met structureel kleine marges, met vermogensratio's die vaak niet groter dan 15% zijn. Vergeleken met hun internationale concurrenten boeken Franse spelers doorgaans lagere bedrijfsmarges, aangezien ze afhankelijker zijn van de binnenlandse markt, terwijl buitenlandse concurrenten sterker aanwezig zijn in dynamischere groeiregio's voor ICT. Het Franse marktklimaat voor ICT is zeer competitief, terwijl tegelijkertijd de prijzen voor IT-diensten vrij stabiel zijn gebleven sinds 2005 (als gevolg van contracten met een vaste prijs).

Door de mogelijk eenzijdige concentratie van hun klantenportefeuille en beperkte toegevoegde waarde als gevolg van de zware concurrentie, prijsdruk en verdere marktconsolidatie hebben tal van kleine ICT-spelers het moeilijk. Veel groothandelaren in

Frankrijk: ICT-sector

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	1,2	1,3	1,5
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	2,5	3,0	3,2

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	2,9
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	1,2
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	1,5
Exportgerichtheid	laag
Concurrentie	zeer hoog

Bronnen: IHS, Atradius

IT-hardware proberen af te stappen van de zuivere verkoop van hardware en meer producten en IT-diensten met een toegevoegde waarde aan te bieden, om zo hun winstgevendheid te verbeteren; dat levert immers meer inkomsten en grotere marges op. Ondanks kleinere marges en zwakkere structuren zijn Franse ICT-spelers vrij veerkrachtig dankzij hun flexibele kostenstructuren.

We verwachten dat het aantal betalingsachterstanden de komende maanden laag en over het algemeen stabiel zal blijven, aangezien veel ICT-bedrijven een goede cashreserve hebben. In de periode van januari tot september 2015 daalde het aantal insolventies in de ICT-sector met 9,5%; in 2016 zou het insolventiepeil op hetzelfde lage niveau moeten blijven. Vanwege de uitdagende marktomstandigheden kunnen plotselinge faillissementen, zelfs van grote spelers, echter niet worden uitgesloten.

Ons acceptatiebeleid voor de ICT-sector blijft over het algemeen open, hoewel we er rekening mee moeten houden dat de risico's nog altijd groot zijn, vooral voor kleine ICT-bedrijven: met hun beperkte vermogens zullen ze moeilijk een verdere daling van de marges kunnen opvangen op een zeer competitieve markt die bijkomende diensten van ICT-groothandelaren verwacht.

Bij ons acceptatiebeleid voor de ICT-sector houden we rekening met de verdeling van de omzet tussen hardware en diensten en het soort ICT-producten. We kijken ook naar de klanten- en leveranciersstructuur en onderzoeken het vereiste werkkapitaal en financiering.

Franse ICT-sector

Sterke Punten

Behoeften op het vlak van mobiliteit en big data scheppen een nieuwe vraag

Diensten met een grote toegevoegde waarde leveren een solide EBITDA op

Bedrijven hebben tijdens de vorige economische crisis geleerd om het benodigde werkkapitaal te beheren

Zwakke Punten

Bedrijven zijn vaak afhankelijk van een geconcentreerde portefeuille van leveranciers en klanten

De markt bestaat uit een groot aantal kleine en fragiele bedrijven

Gebrek aan IT-experts

Bron: Atradius

Duitsland

- Zware concurrentie en prijsdruk
- Betalingen gebeuren na gemiddeld 30 à 60 dagen
- Toenemende insolventie in het segment van de consumentenelektronica

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden		✓			
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering				✓	
Algehele schuldenlast van de sector			✓		
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector		✓			
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)			✓		

Bron: Atradius

Met meer dan één miljoen werknemers en 130.000 nieuwe banen de afgelopen vijf jaar speelt ICT een belangrijke rol in de Duitse economie. Volgens de Duitse Federale Vereniging voor Informatietechnologie, Telecommunicatie en Nieuwe Media (BITKOM) steeg de algemene verkoop van consumentenelektronica/ICT in 2015 met 2,9%, tot EUR 157,6 miljard. Men verwacht dat deze positieve trend zal aanhouden in 2016, met een voorspelde groei van 1,7%. Terwijl een omzetgroei van slechts 2% wordt verwacht voor de segmenten consumentenelektronica en telecommunicatie, zou de omzet van IT (IT-hardware, -software en -diensten) met 3% moeten stijgen. Men verwacht dat de verkoop van software (stijging van 6%) de grootste drijvende kracht achter groei zal zijn.

Ondanks een verdere groei van de verkoop kampen bedrijven in de Duitse ICT-sector met enkele uitdagingen: bedrijven in alle deelsectoren (IT, telecommunicatie en consumentenelektronica) hebben doorgaans een lager dan gemiddelde vermogenssterkte.

De winstmarges zijn krap als gevolg van de zware concurrentie, vooral op het gebied van prijzen. Aangezien de Duitse ICT-markt door enkele grote groepen wordt gedomineerd, maar door een groot aantal middelgrote bedrijven wordt gekenmerkt, is er veel concurrentie op alle niveaus. De krappe marges, scherpe prijs-erosie en zware concurrentie maken dat de consolidatietrend aanhoudt. Tenzij ze sterk staan op het vlak van nicheproducten, zijn kleine bedrijven de verliezers in dit harde klimaat – en zullen dat ook blijven.

Wegens de snel veranderende technologie in deze sector en de krappe marges, zijn vooral de groot- en detailhandel in elektronische apparaten gevoelig voor fraude.

Betalingen in de ICT-sector gebeuren gemiddeld tussen 30 en 60 dagen. De afgelopen maanden stelden we geen toename van het aantal betalingsachterstanden vast en we verwachten niet dat dit zal veranderen. Volgens BITKOM daalde het aantal ICT-in-

Duitsland: ICT-sector

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	1,7	1,6	1,5
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	3,4	3,9	4,0

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	2,3
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	2,3
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	2,4
Exportgerichtheid	laag
Concurrentie	hoog

Bronnen: IHS, Atradius

solventies in 2015 met 7,8% ten opzichte van het voorgaande jaar, na een stijging van 4,7% in 2014. Het aantal insolventies in het segment van de consumentenelektronica, waar de concurrentie het zwaarst is en er voortdurend prijsoorlogen zijn, is sterk gestegen. We verwachten dat het aantal insolventies in de hele ICT-sector zich zal stabiliseren in 2016, in lijn met de algemene trend van de bedrijfsinsolventies in Duitsland.

Over het algemeen handhaven we een open acceptatiebeleid voor de ICT-sector, aangezien de groei de komende jaren zou moeten aanhouden. Maar omdat de hele ICT-sector een zeer snelle en innovatieve bedrijfstak met een scherpe prijserosie en zware concurrentie is, hebben we uitgebreide informatie nodig over elk bedrijf dat we accepteren. Om akkoord te kunnen gaan met een dekking moeten we over het meest recente inzicht in de financiële en bedrijfsprestaties van het bedrijf kunnen beschikken. Ook staan we selectiever ten overstaan van ICT-bedrijven die minder dan een jaar actief zijn, tenzij ze deel uitmaken van een grotere groep of een spin-off zijn.

Duitse ICT-sector

Sterke Punten

Snelle productinnovaties leiden tot nieuwe vraag

Bijkomende diensten (volledige pakketten) leiden vaak tot positieve aankoopbeslissingen en behoud van klanten

Geen afhankelijkheid van bepaalde klantensectoren

Zwakke Punten

Hoge innovatiedruk/zware investeringen moeten gefinancierd worden

Door de toenemende onderlinge verwisselbaarheid van producten kunnen bedrijven zich moeilijk onderscheiden van hun concurrenten

Zware concurrentie en hoge prijsdruk leiden tot kleinere marges

Bron: Atradius

Verenigde Staten

- Groei houdt aan in de meeste segmenten
- Zware concurrentie zorgt nog steeds voor lage prijzen
- Geen verdere daling van de insolventieit verwacht in 2016

Overzicht

Beoordeling kredietrisico	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Trend in wanbetaling over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van wanbetaling in de komende 6 maanden			✓		
Trend in insolventies over de afgelopen 6 maanden			✓		
Ontwikkeling van insolventies in de komende 6 maanden			✓		
Financieringscondities	zeer hoog	hoog	gemiddeld	laag	zeer laag
Afhankelijkheid van bankfinanciering		✓			
Algehele schuldenlast van de sector		✓			
Bereidheid van banken om krediet te verlenen aan de sector		✓			
Bedrijfsklimaat	sterke verbetering	verbetering	stabiel	verslechtering	sterke verslechtering
Winstmarges: algemene trend over de afgelopen 12 maanden			✓		
Situatie algemene vraag (verkoop)		✓			

Bron: Atradius

Men verwacht dat de Amerikaanse ICT-markt voordeel zal blijven halen uit de stabiele economische groei en solide particuliere consumptie, die profiteert van de stijging van de lonen, groeiende werkgelegenheid en dalende energieprijzen. Volgens de Consumer Technology Association (CTA) zullen de retail-inkomsten voor de Amerikaanse sector van de consumententechnologie in 2016 stijgen tot USD 287 miljard. Innovaties zoals wearables (bijvoorbeeld gezondheids- en fitness-apparaten, naast smart watches), 3D-printen, virtual reality en drones zouden de belangrijkste aanjagers voor groei moeten zijn en groeipercentages van dubbele cijfers moeten laten zien.

Smartphones blijven een van de grootste drijvende krachten achter inkomsten in dit segment, hoewel de omzetgroei vertraagd is als gevolg van volwassen productcategorieën. Volgens de CTA zouden smartphones in 2016 goed zijn voor een omzet

van USD 183 miljard, 4% meer dan het voorgaande jaar. Daarentegen wordt verwacht dat de verkoop van tablets dit jaar met 12% zal dalen, tot USD 18 miljard.

Wegens de verwachte groei van de verkoop van nieuwe voertuigen in 2016 zullen fabrikanten van auto-elektronica en audio-systemen waarschijnlijk profiteren van het toenemende gebruik van 4G-technologie. Men verwacht dat 75% van alle auto's tegen 2020 verbonden zal zijn met internet. Net als in 2015 blijven de vooruitzichten voor de telecom- en halfgeleidersegmenten positief. Infrastructuurinvesteringen blijven hoog in de telecomsector; draadloze providers willen hun netwerkcapaciteit immers uitbreiden en hun dienstenaanbod verbeteren. De rol van halfgeleiders in mobiele apparaten en consumentenelektronica maakt dat dit in de nabije toekomst waarschijnlijk een belangrijke economische factor zal blijven.

VS: ICT-sector

	2015	2016f	2017f
Bbp-groei (%)	2,4	2,0	2,4
Groei van de toegevoegde waarde van de sector (%)	4,7	3,9	4,2

Aandeel van de sector in de nationale economie (%)	3,1
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 3 jaar (%)	4,8
Gemiddelde groei van de sector over de afgelopen 5 jaar (%)	5,8
Exportgerichtheid	gemiddeld
Concurrentie	hoog

Bronnen: IHS, Atradius

Ondanks de overwegend solide groeicijfers in veel ICT-segmenten zorgt de zware concurrentie nog altijd voor lage prijzen en krappe marges voor distributeurs en retailers. De marges van fabrikanten lijden onder de al hoge marktpenetratie van volwassen productcategorieën en de daaruit voortvloeiende noodzaak voor innovatie. Tal van ICT-bedrijven zijn nog altijd sterk afhankelijk van bankfaciliteiten en externe financiering. Dat zorgt voor overladen balansen.

De betalingstermijnen in de ICT-sector liggen doorgaans tussen 30 en 90 dagen, maar in sommige gevallen kunnen ze oplopen tot 120 dagen. Als zich betalingsachterstanden voordoen, houden die doorgaans eerder verband met geschillen over productprijzen of andere kwesties dan met liquiditeitsproblemen. Fabrikanten bieden vaak prijsgaranties of kortingen op producten aan om de snelle technologische innovatie op de markt voor te zijn en van hun voorraden af te raken. Dat kan tot geschillen leiden en uiteindelijk tot meer wanbetalingen tot de problemen opgelost kunnen worden.

Men verwacht dat de betalingstrend voor 2016 gelijk zal lopen met die in 2015 en nauwelijks zal verschillen wat het algemene betalingsgedrag betreft. In 2016 zou de insolventie in de ICT-sector stabiel moeten blijven of zelfs licht stijgen met maximaal 2% (overeenkomstig de algemene bedrijfstrend in de VS), gezien de zware concurrentie, de vele starters en korte productcycli.

Net als in 2015 hanteren we een voorzichtig open acceptatiebeleid, waarbij de nadruk ligt op gunstige deelsectoren zoals smartphones, tablets en gezondheidstechnologie, naast andere opkomende technologieën; daarbij blijven we weg van ongunstige of krimpende deelsectoren zoals pc's. Als gevolg van de economische crisis in Brazilië en de volatiele Zuid-Amerikaanse munten kampen sommige exporteurs in deze regio met cashflowproblemen en worden ze dan ook nauwer bekeken.

Omdat de levensduur van producten kort blijft, wordt de duurzaamheid van een bedrijf op lange termijn bepaald door innovatie en zijn vermogen om nieuwe producten te ontwikkelen en deze snel op de markt te brengen. Bij onze analyses van afnemers is de transparantie van hun producten en de levensduur daarvan – waaronder een inzicht in terugkoopregelingen voor oude of verouderde producten – van cruciaal belang. Als gevolg van deze korte levenscycli en snel verouderende technologie is het belangrijk voor ons om te weten aan welke eindmarkten en deelsectoren wordt geleverd.

Amerikaanse ICT-sector

Sterke Punten

Fabrikanten van halfgeleiders kunnen dalen in een segment van eindproducten compenseren met winst in een ander segment

Ruime aanvaarding van nieuwe apparaten door de consument, vooral wat mobiliteit betreft

Trend naar cloud-based applicaties en computing is positief voor softwarebedrijven

Zwakke Punten

De vraag naar desktop pc's blijft zwak

Zware concurrentie leidt tot prijsdruk en krappe marges

Korte levensduur van producten en kapitaalintensieve sector

Bron: Atradius

Marktprestaties in een oogopslag

Italië

- Bescheiden herstel houdt naar verwachting aan
- Mkb investeert nog steeds weinig in IT
- Betalingen gebeuren na gemiddeld 60 à 90 dagen

Met ongeveer 75.000 bedrijven en 460.000 werknemers is de ICT-sector goed voor 1,6% van de Italiaanse economie. In 2013 en 2014 kromp de ICT-verkoop doordat de Italiaanse economie in een recessie zat en zowel de publieke als particuliere uitgaven daalden. In het verlengde van het bescheiden herstel van het bbp in 2015 (stijging van 0,8%) groeide de Italiaanse ICT-markt volgens de sectorvereniging Assinform met 1,0% tot EUR 64,9 miljard in 2015. Alle deelsectoren leverden een positieve bijdrage, met uitzondering van de telecommunicatienetwerkdiensten, die met 2,4% daalden als gevolg van een daling van de prijzen. Voice data centers en cloud computing (stijging met 28,7% tot EUR 1,2 miljard) en Internet of Things (stijging met 13,9% tot EUR 1,8 miljard) lieten de beste groeicijfers zien. In 2016 zou de ICT-verkoop verder moeten groeien, met 1,5%.

In het business-to-business segment zijn het vooral grote bedrijven die in IT investeren. Deze zijn goed voor meer dan 60% van de totale binnenlandse IT-uitgaven. Dat gezegd zijnde blijft de bestedingscapaciteit van het mkb op het gebied van IT zwak, als gevolg van de nog altijd beperkte toegang tot bankleningen voor kleine bedrijven en het gebrek aan middelen. Daardoor worden de investeringen van het mkb in cloud computing ook ernstig beperkt. Het consumentensegment zou positief beïnvloed kunnen worden door de verspreiding van nieuwe, aantrekkelijke ICT-apparaten en het toenemende belang van e-commerce activiteiten, die nog altijd in de beginfase zitten in Italië, vergeleken met andere Europese landen.

Sommige van de grootste binnenlandse IT-distributeurs zijn begonnen met het op de markt brengen van hun eigen merkproducten (tablets/smartphones) om hun marges te vergroten en de zware concurrentie in de retail- en distributiesegmenten voor ICT aan te kunnen. In de meeste ICT-segmenten zijn de marges de laatste 12 maanden echter verbeterd. Betalingen in de ICT-sector gebeuren doorgaans na 60-90 dagen. Tot dusver was het betalingsgedrag goed en is het aantal wanbetalingen laag. Het aantal insolventies in de ICT-sector daalde het afgelopen halfjaar en zou de komende maanden moeten nivelleren. Het aantal faillissementen ligt over het algemeen laag vergeleken met andere Italiaanse sectoren.

Ons acceptatiebeleid blijft doorgaans open wat ICT betreft, vooral voor providers van IT-diensten met een toegevoegde waarde die op meer marktkansen kunnen rekenen (netwerkinfrastructuur, cloud computing) en grote wholesalers van IT-apparatuur en software. Kleine spelers moeten echter nauwer worden gecontroleerd, aangezien ze meer worden blootgesteld aan financiële problemen die verband houden met werkkapitaalvereisten, vooral wanneer ze afhankelijk zijn van grote klanten en de overheidssector. Vooral kleine retailers van ICT-apparatuur zullen onder druk blijven staan door de prijsconcurrentie (vooral met e-commerce) en krappe marges.

Verenigd Koninkrijk

- Diensten met een toegevoegde waarde zijn van cruciaal belang
- Krappe marges in het telecommunicatiesegment
- Betalingen gebeuren na gemiddeld 60 dagen

De algemene vraag naar ICT in het Verenigd Koninkrijk blijft groot. Hoewel de vraag naar hardwareproducten blijft dalen (7,7% minder verzendingen in 2015), lag het oorspronkelijke niveau heel hoog en zullen IT-producten nodig blijven. De verwachting is dat data centres, cloud computing en de verdere ontwikkeling van mobiele apps en nieuwe technologie (bijvoorbeeld draagbare technologie) de drijvende kracht achter de sector zullen zijn, aangezien we een toename van investeringen op dit vlak hebben gezien. Britse ICT-bedrijven zullen echter te maken krijgen met zwaardere concurrentie van hun Europese sectorgenoten, vooral door de versterking van het pond.

Telecommunicatie is een iets moeilijker segment wegens de dominantie van enkele grote spelers wat de airtime en handsets betreft. Retailers van mobiele telecommunicatie lopen een iets groter risico dan andere ICT-segmenten. De marges blijven krap door de dominantie van grote spelers; dit betekent dat distributeurs vaak maar een marge van ongeveer 3% hebben.

Tal van wederverkopers van IT vertrouwen steeds minder op de verkoop van hardware en bieden IT-diensten met een toegevoegde waarde aan. Zo kunnen ze contracten op middellange tot lange termijn binnenhalen, die hen een betere kans op inkomsten geven. Ook diensten leveren doorgaans grotere marges op.

De concurrentie blijft fel in de ICT-sector, met minimale instapbarrières. ICT-bedrijven concurreren niet alleen op prijs, maar ook op productaanbod; zo trachten ze hun aanbod te differentiëren om hun marges veilig te stellen.

De meeste ICT-bedrijven financieren hun activiteiten met door activa gedekte leningen. Hoewel bedrijven doorgaans een tekort aan werkkapitaal hebben, kunnen ze hun vorderingen gebruiken om hun liquiditeit te verbeteren. Omdat het merendeel van de leningen door activa gedekt zijn en de distributie/wederverkoop van IT niet als een risicovolle sector wordt beschouwd, zijn banken doorgaans bereid om leningen te geven.

Betalingen in de Britse ICT-sector gebeuren na gemiddeld 60 dagen. Het betalingsgedrag is goed en het aantal late betalingen is laag. Het aantal wanbetalingen is de afgelopen 12 maanden niet gestegen en verwacht wordt dat deze positieve trend zal aanhouden. Het aantal insolventies in de ICT-sector is laag. Dit vrij gunstige klimaat zou in 2016 moeten aanhouden. Gezien deze sterke punten blijft ons acceptatiebeleid voor de Britse ICT-sector open.

Marktprestaties in een flits

Australië

- Voor de Australische ICT-markt verwacht men een aanzienlijk groeipotentieel op middellange termijn, vooral op het vlak van tablets, real-time bedrijfssoftware en de groei van data centres. De Australische overheid speelt daarbij een belangrijke rol, door de IT-markt te stimuleren met haar aankoopprogramma en diverse initiatieven, zoals het promoten van de ontwikkeling van software in eigen land en cyberveiligheid.
- De verwachting is dat de verkoop van IT-diensten zal stijgen van AUD 22,0 miljard in 2016 naar AUD 25,7 miljard in 2019. Cloud services zullen de grootste drijvende kracht daarachter zijn.
- De verkoop van computerhardware zou relatief laag moeten blijven vanwege de rijpe markt en stijgen van AUD 7,8 miljard in 2016 naar AUD 8,2 miljard in 2019.
- De verkoop van software stijgt naar verwachting van AUD 9,4 miljard in 2016 naar AUD 10,5 miljard in 2019. Naarmate het aanbod van software als diensten toeneemt zal de groei van de vraag naar bedrijfstoepassingen van kleine en middelgrote ondernemingen de belangrijkste groeifactor zijn.
- De komende jaren zullen er in de deelsector telecommunicatie vanwege de sterk verzadigde markt maar weinig mogelijkheden voor groei zijn. Operators richten zich nu op diensten; daarbij profiteren ze vooral van hun investeringen in 4G-netwerken.
- Ons acceptatiebeleid voor groothandelaren/distributeurs en retailers, systeemintegreerders en bedrijven op het vlak van IT-software/-diensten/-hardware blijft doorgaans open. De financiële prestaties van ICT-bedrijven zouden stabiel moeten blijven, aangezien banken bereid zijn om leningen te geven aan bedrijven. Het aantal wanbetalingen en insolventies in deze sector is laag, hoewel er de afgelopen 12 maanden twee grote faillissementen waren.

Japan

- De Japanse ICT-sector zal in 2016 naar verwachting een bescheiden groei van 0,9% zal laten zien. Dit komt door de verzadigde markt en de verwachte lage economische groei van 0,6%. Op middellange termijn zou de groei weer moeten aantrekken.
- Het segment van de IT-hardware zal naar verwachting krimpen door verzadiging, langere vervangtijden en migratie naar cloud-diensten. Cloud-diensten en software-ontwikkeling zouden echter een recordgroei moeten laten zien in 2016. Verwacht wordt dat de groei en winst in het telecommunicatiesegment de komende twaalf maanden stabiel zullen blijven.
- De concurrentie op de markt is zeer groot. Japan is na China de op een na grootste IT-markt in de regio Azië-Pacific. De markt wordt gedomineerd door grote bedrijven zoals Fujitsu, NEC, Toshiba, NTT Data en Hitachi.
- ICT-bedrijven krijgen gemakkelijk financiering, doordat banken graag leningen toestaan en de rentevoeten laag zijn. De huidige regering is een groot voorstander van bankleningen, waardoor banken onder druk komen te staan om zelfs aan zwakke bedrijven te lenen. Een hoge hefboomwerking komt dan ook vrij vaak voor in Japan.
- Betalingen in de ICT-sectoren gebeuren na gemiddeld 30 à 90 dagen. De Japanse bedrijfscultuur stimuleert tijdige betaling, zodat het aantal late betalingen laag blijft. Het aantal insolventies in de ICT-sector is laag en voor 2016 wordt geen grote stijging verwacht.
- Ons acceptatiebeleid voor deze sector is doorgaans open dankzij de stabiele vooruitzichten op het gebied van groei en marges, het beperkte aantal insolventies en het goede betalingsgedrag.

Nederland

- De Nederlandse ICT-sector zal naar verwachting verder groeien in 2016 dankzij het aanhoudende economische herstel in het land (het bbp zou met 1,6% moeten stijgen in 2016) en de toenemende koopkracht. Een andere drijvende kracht achter de groei van ICT zijn de toenemende bedrijfsinvesteringen in oplossingen voor cloud computing en big data.
- De sector wordt gekenmerkt door een scherpe prijserosie en zware concurrentie, vooral in het segment van de ICT-groothandel. De markt in deze deelsector wordt nog verder geconcentreerd. Hoewel de marges onder druk staan, weten de meeste ICT-bedrijven toch nog een solide winst te boeken.
- Hoewel ICT-bedrijven doorgaans veel behoefte hebben aan bankleningen, zijn banken wel bereid om krediet te verstrekken aan ICT-bedrijven.
- Betalingen in de ICT-sector gebeuren na gemiddeld 60 dagen en de betalingsachterstanden zouden de komende maanden stabiel moeten blijven.
- Het aantal insolventies blijft hoog vergeleken met andere sectoren. Dit klimaat zou in 2016 moeten verbeteren, na een lichte achteruitgang in 2015.
- Ons acceptatiebeleid blijft doorgaans open en we beoordelen en bepalen de risico's van geval tot geval. We stellen zeer hoge eisen aan financiële informatie van ICT-afnemers, aangezien veel bedrijven in deze sector met krappe marges en zware concurrentie te maken hebben.

Rusland

- De Russische elektronica-/ICT-sector kampt met een moeilijk binnenlands economisch klimaat. In 2015 boekten grote retailers een lagere omzet – 10% à 30% afhankelijk van de regio.
- Voor 2016 wordt geen heropleving van de vraag verwacht. Alle Russische elektronica-/ICT-deelsectoren hebben het momenteel erg moeilijk, vooral die detail- en groothandelaren die met vreemde valuta werken.
- Consumentenelektronica is het moeilijkste segment, dat zwaar te lijden heeft onder de aanhoudende terugval van de particuliere consumptie.
- Telecommunicatie kampt met de zwakke roebel en volatiele munten op opkomende markten. Alleen in het IT-segment was er minder sprake van afname van de vraag.
- Na een daling in 2015 krimpen de marges van elektronica-/ICT-bedrijven naar verwachting verder. Hoewel tal van spelers uit de markt zijn gestapt, neemt de concurrentie nog altijd toe; ook de consolidatie in deze sector gaat verder.
- Naargelang hun plaats in de toeleveringsketen en de marktpositie van bedrijven gebeuren betalingen na 30 dagen à 120 dagen. Het aantal wanbetalingen steeg in 2015; deze negatieve trend houdt de komende maanden naar verwachting aan.
- Het aantal insolventies is de afgelopen twaalf maanden gestegen. De komende maanden wordt een verdere stijging verwacht.
- De meeste betalingsachterstanden en faillissementen zien we in het segment van regionale kleine en middelgrote detail- en groothandelaren in elektronica/ICT – vooral bij bedrijven die slecht voorbereid waren op de teruglopende vraag van klanten, of die zich niet hadden ingedekt tegen wisselkoersrisico's en een hoge hefboomwerking hadden.

Verenigde Arabische Emiraten

- De ICT-waardeketen in de VAE omvat verkopers, distributeurs, power retailers, wederverkopers en andere kleine retailers, maar geen fabrikanten. De meeste verkopers en distributeurs zijn actief in de vrijhandelszones van Dubai en bedienen het hele Midden-Oosten.
- De ICT-markt van de VAE wordt momenteel gekenmerkt door zware concurrentie, krappe marges, lage toetredingsdrempels en een stagnerende groei in deelsegmenten zoals pc's en desktops. Door de lage olieprijs staat de economie onder neerwaartse druk en wordt er minder uitgegeven, ook aan ICT.
- De heffing van douanerechten op bepaalde duurzame consumptiegoederen en IT-producten in India had een negatieve impact op de algemene vraag naar ICT-producten.
- Het aantal betalingsachterstanden en langdurige wanbetalingen is gestegen sinds het vierde kwartaal van 2015, net als 'weglooptscenario's' door cashproblemen in deze sector. Een van de hoofdredenen voor het grotere aantal wanbetalingen is het gebrek aan steun van banken in de vorm van minder of voorzichtigere leningen.
- Ons acceptatiebeleid blijft zeer selectief en vooral voorzichtig met betrekking tot distributeurs en wederverkopers die exporteren naar politiek risicovolle landen in het Midden-Oosten en Afrika.

Vooruitzichten prestaties sectoren per land

Juni 2016

	Landbouw	Automotive/ Transport	Chemie / Farmacie	Bouw / Bouw- materialen	Duurzame consumptiegoederen	Electronica / ICT	Financiële diensten
België							
Denemarken							
Duitsland							
Frankrijk							
Hongarije							
Ierland							
Italië							
Nederland							
Oostenrijk							
Polen							
Portugal							
Rusland							
Slowakije							
Spanje							
Tsjechië							
Turkije							
VK							
Zweden							
Zwitserland							
Brazilië							
Canada							
Mexico							
VS							
Australië							
China							
Hong Kong	N/A						
India							
Indonesië							
Japan							
Nieuw-Zeeland							
Singapore							
Taiwan	N/A						
Thailand							
VAE							

INHOUDSOPGAVE

UITGEREIDE RAPPORTEN

MARKTPRESTATIES IN EEN
OOGOPSLAG

MARKTPRESTATIES
IN EEN FLITS

OVERZICHTSTABEL

SECTORPRESTATIES

Voeding	Machines	Metaal	Papier	Diensten	Staal	Textiel

Uitstekend

Goed

Redelijk

Matig

Slecht

Sectorprestaties

Veranderingen sinds april 2016

Europa

Tsjechië

Machines/Engineering

Verlaagd van goed naar redelijk

Tragere betalingen en meer problemen voor machinefabrikanten die verbonden zijn aan de sector van de energietechniek en mijnbouw.

Zweden

Textiel

Verlaagd van redelijk naar matig

Het toenemende aantal insolventies heeft een negatieve impact op de sector.

Hongarije

Bouw

Verhoogd van matig naar redelijk

De sector profiteert van een groter aantal overheidsprojecten; in de nabije toekomst zouden subsidies voor residentiële nieuwbouwprojecten en EU-geld toegekend moeten worden.

Papier

Verhoogd van matig naar redelijk

Lagere prijzen voor belangrijke grondstoffen (pulp) en een stijgende vraag naar papier in Centraal- en Oost-Europa zorgen voor meer groei in de sector.

Ierland

Landbouw

Verlaagd van goed naar redelijk

Gedefleerde melkprijzen na de afschaffing van melkquota in de EU en een lagere vraag vanuit China resulteren in minder inkomsten voor de landbouwsector en dus minder vraag naar meststoffen, diervoeder enz.

Metaal

Verhoogd van matig naar redelijk

Staal

Verhoogd van matig naar redelijk

De toenemende bouwactiviteit zorgt voor een grotere vraag naar staal- en metaalproducten.

Azië/Oceanië

India

Metaal

Verlaagd van redelijk naar matig

Staal

Verlaagd van redelijk naar matig

Indiase staal- en metaalbedrijven kampen met een teruglopende wereldwijde vraag, dalende verkoopprijzen en grotere concurrentie. Staalbedrijven torsen nog altijd een hoge schuldenlast, met weinig schuldbescherming.

Verenigde Arabische Emiraten

Automotive/Transport

Verlaagd van redelijk naar matig

Machines/Engineering

Verlaagd van redelijk naar matig

Beide sectoren hebben te lijden onder een dalende vraag vanwege de toenemende economische problemen in de VAE en in de regio.

Hebt u deze Market Monitor met interesse gelezen? Kijkt u dan ook eens op onze website www.atradius.nl. U vindt hier nog meer Atradiuspublicaties die zich richten op de mondiale economie, waaronder diepgaande landenrapporten, advies over creditmanagement en artikelen over actuele busnessttopics.

Actief op Twitter? Volg [@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL) of zoek op [#marketmonitor](https://twitter.com/hashtag/marketmonitor) om up to date te blijven met de nieuwste versie.

Volg Atradius op Social Media

[@atradiusNL](https://twitter.com/atradiusNL)

[Atradius-Nederland](https://www.linkedin.com/company/atradius-nederland)

[atradiusNL](https://www.youtube.com/atradiusNL)

Atradius N.V.
David Ricardostraat 1 · 1066 JS Amsterdam
Postbus 8982 · 1006 JD Amsterdam
Nederland
Tel.: 020 553 9111

info@atradius.nl
www.atradius.nl